

Titel: Indlaeg, [SogS] 122-0160

Citation: "Indlaeg, [SogS] 122-0160", i *Louis Hjelmslev og hans kreds*, s. 1. Onlineudgave fra Louis Hjelmslev og hans kreds: https://tekster.kb.dk/catalog/lh-texts-kapsel_122-shoot-wacc-1992_0005_122_SogS_0160_p1_bP0_TB00004/facsimile.pdf (tilgået 04. juni 2024)

Anvendt udgave: Louis Hjelmslev og hans kreds

Ophavsret: Materialet kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge det til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

Prof. Hjelmslev har paa side 97 i sin bog nogle interessante bemærkninger om dagligsproget, idet han bl.a. fremhæver, at kun dagligsproget er i stand til at forme en hvilkensohelst mening. "Hvorpaa denne mærkelige egenskab beror kan vi ikke her undersøge".

Der gives ingen begrundelse for, hvorfor dette ikke kan ske. Der gives heller ingen begrundelse for, hvorfor det sprog, der efter Hjelmslevs egen fremstilling, indtager en saa mærkelig central plads, først kommer til en kortvarig, parentetisk og ufyldstgørende betragtning henhjort mod slutningen af afhandlingen.

Dette forekommer mig at hænge sammen med noget for hele problemstillingen væsentligt.

Sprogvidenskabens principale genstand er det paa lydene opbyggede dagligsprog i dets væsentlige sammenhæng med folk og samfund. -- Hvis man vil anerkende dette- og jeg har grund til at mene, at ogsaa Hjelmslev vil anerkende dette - saa bliver for mig at se hele problemstillingens berettigelse tvivlsom.

Det, der er sprogvidenskabens principale genstand, tillader jeg mig i overensstemmelse med hævdvunden skik at kalde sproget.

1. For dette er det væsentligt, at elementerne er afhængige af visse fysiologiske og akustiske forhold, saaledes at reglerne for elementerne ikke kan bestemmes teoretisk alene efter deres tegnfunktioner, men man tag henyn til de fysiologiske og akustiske betingelser. -- En glassematik, der ikke som fonologien har fonetiken til grundvidenskab, synes at lide af et principiel fejl.

2. For sproget er sammenhæng med et folk og et samfund væsentlig. I dets sammenhæng kan peges paa, at sproget ikke eksisterer som en projektion paa et plan, men at -- bortset delvis fra selvskabte ord -- ethvert af sprogets meningsbærende elementer - især ordene - er overleveret til sproget af en anden, der etter har det fra en tredje, denne fra en fjerde og saaledes fremdeles i en meget lang række, der gaar usporlig langt tilbage i tiden. Ethvert sprog er et modersmaal, er overleveret fra den ene generation til den anden, gennem utalte led.

a. Heraf kan drages flere slutninger. For det første m.h.t. sprogets mindste elementer, lydene, der i sig selv er principielt uden mening - ellers kunde de ikke opfylde deres tegnfunktion - men med hvis kombinationer mening er forbunden. Lydene eksisterer kun som dele af ordene. Og ordene er altid overleveret fra andre, for de mindst 99 procents vedkommende fra en ældre generation og saaledes fremdeles bagud i slægternes kæde.

Dette vil sige, at de ikke betydningbærende elementer ikke kan antages at danne noget selvstændigt system i noget enkeltprog. Lydene er